

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 336/2020-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského a sudcov Ivana Fiačana a Petra Straku (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obce Višňov, Hlavná 71/22, Trebišov, IČO 00 332 119, zastúpenej starostkou obce Martou Pejovou, a právne zastúpenej advokátskou kanceláriou PUCHALLA, SLÁVIK & partners s. r. o., Kmeťova 24, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Dušan Slávik, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Co 41/2019 z 31. októbra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obce Višňov o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť obce Višňov, Hlavná 71/22, Trebišov, IČO 00 332 119, zastúpenej starostkou obce Martou Pejovou (ďalej len „sťažovateľka“),

a právne zastúpenej advokátskou kanceláriou PUCHALLA, SLÁVIK & partners s. r. o., Kmeťova 24, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Dušan Slávik, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 41/2019 z 31. októbra 2019 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že Okresným súdom Trebišov (ďalej len „okresný súd“) bolo pod sp. zn. 15 C 466/2015 vedené konanie o zaplatenie sumy 1 758,93 € s príslušenstvom, v ktorom sťažovateľka vystupovala v procesnom postavení žalovanej. Podanie žaloby inicioval žalobca [REDAKOVANÉ] (do 11. januára 2011 vo funkcii starostu sťažovateľky, pozn.), ktorý podal žalobu o zaplatenie uvedenej sumy z titulu nezaplatených mzdových nárokov a odstupného. V spore medzi sťažovateľkou a žalobcom bola ako základná riešená otázka, či žalobca v období od 14. decembra 2006 do 11. januára 2011 vykonával funkciu starostu s pracovným úväzkom v rozsahu 70 % (tvrdenie sťažovateľky, pozn.) alebo s pracovným úväzkom v rozsahu 100 % (tvrdenie žalobcu, pozn.).

2.1 Okresný súd rozsudkom č. k. 15 C 466/2015-253 z 26. septembra 2018 (ďalej len „rozhodnutie súdu prvej inštancie“) uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť žalobcovi žalovanú sumu a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podala sťažovateľka odvolanie. Krajský súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti namieta, že došlo k porušeniu ňou označených práv (bod 1 tohto rozhodnutia), a poukazuje na nedostatočnú odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Podľa názoru sťažovateľky napadnuté rozhodnutie krajského súdu „nedáva odpoveď na podstatu veci, a to ako súd prvej inštancie

a následne odvolací Krajský súd v Košiciach vyhodnotil vykonané dokazovanie a ako dospel k záveru, že žalobca vykonával funkciu starostu v percentuálnom rozsahu úväzku 100 %, ako aj žiadny spôsobom neuvádza, ako sa vysporiadal s rozsiahlou právnou argumentáciou sťažovateľa“. Podľa názoru sťažovateľky je právna argumentácia odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie a napadnutého rozhodnutia krajského súdu nedostatočne zdôvodnená a nepresvedčivá.

5. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Základné práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 31.10.2019 sp. zn. 2Co/41/2019 porušené boli.

II. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 31.10.2019 sp. zn. 2Co/41/2019 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

III. Sťažovateľ má nárok na náhradu trov konania vo výške 450,28 EUR, ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný zaplatiť na účet jeho právneho zástupcu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak to ustanovuje tento zákon v § 132 ods. 2 alebo § 142 ods. 2.

12. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

13. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

16. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a k čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

17. Sťažovateľka je v konaní zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom v zmysle § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

18. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím krajského súdu.

18.1 Ústavný súd konštatuje, že krajský súd v napadnutom rozhodnutí poučil účastníkov konania, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 419 Civilný sporový poriadok v platnom znení (ďalej len „CSP“) prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

19. Podľa citovaného § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľka nevyčerpala všetky právne prostriedky, ktoré sú právnym poriadkom určené na ochranu jej základných práv a slobôd. Z uvedeného vyplýva, že pojmovým znakom inštitútu ústavnej sťažnosti je jej subsidiarita, ktorá sa po formálnej

stránke prejavuje v požiadavke na vyčerpanie všetkých poskytovaných procesných prostriedkov určených na ochranu práv sťažovateľky ešte pred samotným podaním ústavnej sťažnosti a po stránke materiálnej v požiadavke, aby ústavný súd poskytoval ochranu ústavne zaručeným základným právam a slobodám až v prípade, kedy ostatné orgány verejnej moci nie sú schopné protiústavný stav napraviť.

20. Ak zákon podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovateľka nemá podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinná postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľkou ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 CSP). Iba za predpokladu, že sťažovateľka vyčerpala všetky jej dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešná, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017), a to pri zachovaní lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (Zvolský, Zvolská v. Česká republika).

21. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní každého návrhu skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Ako už bolo naznačené, podmienkou toho, aby ústavný súd pristúpil k meritórnemu prejednaniu sťažnosti, je vyčerpanie dostupných prostriedkov nápravy, ktorých uplatnenie sťažovateľke právny poriadok priznáva.

22. V prípade ústavnej sťažnosti tvoriacej predmet konania ústavný súd po dôslednom posúdení jej odôvodnenia konštatuje, že argumentácia sťažovateľky vo vzťahu k tvrdenému neoprávnenému zásahu do práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je založená na namietaných nedostatkoch v procesnom postupe krajského súdu [sťažovateľka namietala aj procesný postup okresného súdu, pričom v podanom odvolaní namietala tiež odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, pozn.]. Nesprávny postup súdu, ktorým sa strane znemožnilo uplatňovať jej práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, je procesnou vadou zakladajúcou prípustnosť dovolania na základe tzv. vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Obsahové znaky a jednotlivé prvky práva na spravodlivý proces pritom vyplývajú z bohatej rozhodovacej činnosti ústavného súdu aj Európskeho súdu pre ľudské práva. Medzi čiastkové práva tvoriace právo na spravodlivý proces patria aj právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia a zákaz svojvoľného (arbitrárneho) postupu súdu.

23. Ústavný súd si uvedomuje, že otázka posúdenia, či v konkrétnej veci sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v rámci takeého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Ústavný súd sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania z pohľadu nutnosti jeho vyčerpania ako podmienky prípustnosti ústavnej sťažnosti (t. j. pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade ide o účinný prostriedok nápravy) môže obmedziť výlučne na formálne posúdenie jeho prípustnosti. Dovolanie neprichádza do úvahy ako účinný prostriedok nápravy najmä vtedy, ak je na prvý pohľad zjavné, že dovolanie je v danom prípade neprípustné, napríklad preto, lebo to výslovne vylučuje procesná norma (napr. § 421 ods. 2 a § 422 CSP a pod.). Ďalšou osobitnou výnimkou z pravidla o subsidiarite konania o ústavnej sťažnosti je situácia, ak sťažovateľka tvrdí a preukáže, že nevyčerpala právne prostriedky, ktoré jej patria na ochranu jej základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Sťažovateľka netvrdila (tým menej preukazovala), že dovolanie nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa, preto neprichádzal do úvahy ani prípadný možný postup ústavného súdu podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ktoré predstavuje výnimku z pravidla o subsidiarite konania o ústavnej sťažnosti.

24. Z podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka dovolanie na Najvyššom súde Slovenskej republiky nepodala, čo na dopyt ústavného súdu potvrdil aj okresný súd, čím nevyčerpala všetky prostriedky nápravy, ktoré právny poriadok na ochranu jej základných práv priznáva. Z uvedeného dôvodu je podaná ústavná sťažnosť neprípustná v zmysle § 132 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

25. Na základe uvedených skutočností ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky, ktorou namietala porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť, v dôsledku čoho už bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších sťažovateľkou uplatnených návrhoch, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2020

Martin Vernarský
predseda senátu